

ЗАТВЕРДЖЕНО

Педагогічною радою
Відокремленого структурного
підрозділу «Фаховий коледж
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича»
Протокол № 5 від 11.01.2021

Голова Педагогічної ради

Олександр СОБЧУК

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА»**

УВЕДЕНО В ДІЮ

наказом директора
Фахового коледжу ЧНУ

№ 4 від 15.01.2021

ЗМІСТ

I.	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
II.	НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ	4
III.	НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
	3.1. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу з навчальної дисципліни	6
	3.2. Складові навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни	7
	3.3. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни у вигляді окремих видань	21
	3.4. Навчально-методичне забезпечення практичного навчання здобувача освіти	24
	3.5. Навчально-методичне та організаційно-методичне забезпечення виконання курсових і кваліфікаційних робіт	27
IV.	ЕЛЕКТРОННЕ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	33
V.	ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ДОСТУПНІСТЬ	39
VI.	АВТОРСЬКЕ ПРАВО	39

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про навчально-методичне забезпечення освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (далі – Положення) є нормативним документом Відокремленого структурного підрозділу «Фаховий коледж Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (далі – Фаховий коледж) і визначає систему відпрацювання та оформлення нормативних, навчальних і методичних документів, які об'єднуються в навчально-методичне забезпечення спеціальності у Фаховому коледжі.

1.2. Положення розроблено на підставі та відповідно до законів України "Про освіту" від 05.09.2017 № 2145-VIII, "Про фахову передвищу освіту" від 06.06.2019 № 2745-VIII, постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 "Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти", Положення про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича».

1.3. Основними завданнями впровадження Положення є: підвищення якості підготовки здобувачів фахової передвищої освіти шляхом застосування системного підходу у процесі навчально-методичного забезпечення освітнього процесу; визначення вимог до змісту і оформлення навчально-методичної документації у циклових комісіях та у відділеннях Фахового коледжу; створення механізму для аналізу якості навчально-методичних (методичних) документів і матеріалів.

1.4. Вимоги Положення є обов'язковими для усіх структурних підрозділів та учасників освітнього процесу Фахового коледжу.

1.5. Навчально-методичне забезпечення передбачає наявність: усіх затверджених в установленому порядку освітніх (освітньо-професійних) програм, навчальних планів, за якими здійснюється підготовка здобувачів фахової передвищої освіти у Фаховому коледжі; робочих програм (силабусів) з усіх навчальних дисциплін, які включають: програму навчальної дисципліни, заплановані результати навчання, порядок оцінювання результатів навчання, рекомендовану літературу (основну, допоміжну), інформаційні ресурси в Інтернеті; програм з усіх видів практичної підготовки до кожної освітньої програми; методичних матеріалів для проведення підсумкової атестації здобувачів фахової передвищої освіти.

II. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Навчально-методичне забезпечення спеціальності – сукупність нормативних, навчально-методичних та контрольних матеріалів, призначених для забезпечення якісної підготовки фахівців, формування у здобувачів освіти відповідних компетентностей, передбачених освітньою (освітньо-професійною) програмою.

Освітньо-професійна програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів, тощо), спрямованих на досягнення визначених результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої та професійної кваліфікації.

Основою для розроблення освітньо-професійної програми є стандарт фахової перед вищої освіти за відповідною спеціальністю.

У межах ліцензованої спеціальності Фаховий коледж розробляє освітньо-професійні програми та затверджує їх відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Фаховому коледжі. Вимоги до змісту освітньо-професійних програм наведено в Законі України «Про фахову передвищу освіту».

Освітні програми профільної середньої освіти розробляються та затверджуються відповідно до наказів МОН України.

Навчальний план – це нормативний документ закладу освіти, який складається на підставі освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає перелік та обсяг нормативних і вибіркових навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять (лекції, практичні заняття, семінарські заняття, лабораторні заняття, навчальні та виробничі (технологічні) практики) та їх обсяг, форми проведення семестрового контролю, обсяг часу, відведений на самостійну роботу.

Навчальний план містить графік освітнього процесу, нормативний термін навчання, кваліфікацію.

Навчальний план розробляється на весь період реалізації відповідної освітньо-професійної програми підготовки, затверджується директором Фахового коледжу і засвідчується печаткою.

Для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік складається **робочий навчальний план**.

План освітнього процесу

Нормативна (обов'язкова) частина

Щонайменше 65% обсягу освітньо-професійної програми має бути спрямовано на забезпечення результатів навчання за спеціальністю, визначених Стандартом фахової перед вищої освіти:

- цикл дисциплін, що формують загальні компетентності;
- цикл дисциплін, що формують спеціальні компетентності

Вибіркова частина:

- вибір закладу освіти (не менше 15%);
- вибір здобувача освіти (не менше 10%)

Індивідуальний навчальний план – формується за результатами особистого вибору здобувачем фахової передвищої освіти дисциплін у межах, встановлених Законом України «Про фахову передвищу освіту», з урахуванням вимог освітньо-професійної програми щодо вивчення її обов'язкових компонент.

Індивідуальний навчальний план є обов'язковим для виконання здобувачем фахової передвищої освіти.

Формування вибіркової складової індивідуального навчального плану за вибором здобувача освіти здійснюється у відповідності до Положення про порядок реалізації студентами ВСП «Фаховий коледж ЧНУ» права на вибір дисциплін.

III. Навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна – освітній компонент, який являє собою самодостатню й формально структуровану частину освітньої програми, що містить педагогічно адаптований зміст основ будь-якої галузі діяльності.

3.1. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу з навчальної дисципліни – являє собою сукупність інформаційних і навчально-методичних матеріалів, що призначені забезпечити всі основні його етапи – від надання навчальної інформації, її сприйняття, усвідомлення й застосування з метою оволодіння визначеним обсягом знань та переліком визначених компетентностей, до контролю результатів вивчення навчальної дисципліни. Унормована на відомчому та/або інституційному рівні сукупність зазначених вище матеріалів складає навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни (НМКД).

Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни (НМКД) – сукупність нормативних, навчально-методичних та програмних матеріалів із конкретної дисципліни, представлених у паперовій та/або електронній формах, упорядкованих без порушення авторських прав на твори, що входять до складу НМКД, необхідних і достатніх для ефективного формування у студентів відповідних компетентностей, передбачених освітньою програмою спеціальності відповідного рівня вищої освіти.

Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни містить:

1. Навчальну програму навчальної дисципліни.
2. Робочу навчальну програму навчальної дисципліни.
3. Конспекти лекцій навчальної дисципліни.
4. Методичні вказівки (рекомендації) до проведення лабораторних/практичних/семінарських занять та самостійної роботи студентів.
5. Матеріали щодо контролю:
 - Завдання (тести) для поточного (модульного) контролю знань студентів.
 - Питання (завдання) до семестрового контролю з навчальної дисципліни.
 - Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.
 - Комплексу контролю роботу (ККР).

Зміст окремих складових визначається специфікою викладання навчальної дисципліни, формою організації й проведення занять, перспективами використання.

У процесі розроблення навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни педагогічний працівник, користуючись наданим йому Законом України «Про фахову передвищу освіту» правом на академічну свободу, а також орієнтуючись на зазначені освітньо-професійною програмою в описі навчальної дисципліни очікувані результати навчання і дисциплінарні компетентності, може самостійно визначати програмовий зміст курсу, логіку,

структуру його вивчення, комплекс методів та освітніх технологій, засоби навчання, засоби діагностики й контролю, а також доповнювати зазначений вище перелік необхідними, за його переконанням, додатковими інформаційними і методичними матеріалами. Такими матеріалами можуть бути словник, довідник, хрестоматія, практикум, банк тестів, контрольних завдань, наочні об'єкти, презентації, аудіо- та відеоматеріали тощо.

Розроблення навчально-методичних матеріалів здійснюється на компетентнісній основі та зорієнтовується на забезпечення принципу студентоцентрованості.

3.2. Складові навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни.

3.2.1. Навчальна програма навчальної дисципліни

Навчальна програма навчальної дисципліни – нормативний методичний документ, який визначає місце й значення навчальної дисципліни в реалізації освітньої програми в контексті очікуваних результатів навчання та компетентностей, на формування яких спрямоване її вивчення.

У навчальній програмі навчальної дисципліни розробник (група розробників):

- коректно формулює **предмет** її вивчення, який визначає місце навчальної дисципліни у фаховій підготовці студента (визначається система властивостей узагальненого об'єкту (-ів), що вивчаються у межах навчальної дисципліни.
- визначає **міждисциплінарні зв'язки** як місце навчальної дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівця, перелік дисциплін, що передують її вивченню та на основі яких вона вивчається, а також ті, які вивчаються на її основі;
- на основі опису навчальної дисципліни в освітній програмі спеціальності вказує її **мету та завдання**.

Примітка:

Мета навчальної дисципліни визначається через перелік компетентностей (здатностей вирішувати певні завдання), які має продемонструвати студент після засвоєння навчальної дисципліни.

Завдання навчальної дисципліни подаються у вигляді переліку очікуваних результатів її вивчення, зазначених в освітньо-професійній програмі.

- називає **програми (дисциплінарні) компетентності (загальні, фахові)**, на формування яких спрямовано навчальну дисципліну, та **очікувані результати її вивчення**;
- стисло характеризує **інформаційний обсяг** навчальної дисципліни, подаючи логічно упорядкований, дидактично обґрунтований та анотований перелік основних тем з розподілом за модулями;
- подає переліки **рекомендованої літератури** (з поділом на основну й додаткову) та **інформаційних ресурсів**;
- зазначає **форму підсумкового контролю** (залік, екзамен);

- подає перелік **засобів діагностики навчальних досягнень** студентів (питання й завдання до усного й письмового опитування, задачі, тестові завдання, завдання до модульних контрольних робіт, колоквиумів, індивідуальні навчально-дослідні завдання, комплексні контрольні завдання, питання і завдання до семестрового екзамену тощо).

3.2.2. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма навчальної дисципліни – є обов’язковим документом закладу вищої освіти, що розробляється для кожної навчальної дисципліни на підставі освітньої програми, програми навчальної дисципліни у відповідності до певного навчального плану.

Структурними компонентами РНП є:

- **опис навчальної дисципліни** у вигляді таблиці – заповнюється на основі навчального плану спеціальності;
- **мета й завдання навчальної дисципліни** – подаються відповідно до навчальної програми дисципліни;
- **тематичний план навчальної дисципліни** – подається відповідно до її інформаційного обсягу, визначеного навчальною програмою;
- **структура навчальної дисципліни** у вигляді таблиці укладається на основі передбаченого навчальним планом розподілу бюджету навчального часу з навчальної дисципліни на аудиторні години за окремими видами занять та години самостійної роботи студентів;
- **теми практичних / семінарських / лабораторних занять** – визначає викладач – розробник/ група викладачів – розробників РНП;
- **теми для самостійної роботи** – визначає викладач – розробник/ група викладачів – розробників РНП;
- **перелік індивідуальних навчально-дослідних завдань (за наявності)** які визначає викладач – розробник/ група викладачів – розробників РНП;
- **методи навчання** – перелік відібраних розробником / групою розробників робочої програми з усього арсеналу (за певною класифікацією) методів навчання, за допомогою яких реалізується викладання навчальної дисципліни;

Наприклад:

- **Пояснювальний метод** (використання різних способів повідомлення інформації. Організація дій студентів з об’єктом вивчення).
- **Репродуктивний метод** (використання завдань на відтворення знань та способів інтелектуальної та практичної діяльності).
- **Метод проблемного викладу** (постановка проблем і розкриття доказового шляху їхнього вирішення).
- **Частково-пошуковий (евристичний) метод** (постановка проблем, використання завдань на виконання окремих етапів розв’язання інтелектуальних і практичних завдань).
- **Дослідницький метод** (використання проблемних та дослідницьких завдань, проведення навчальних лабораторних експериментів самостійно та під керівництвом й контролем з боку викладача).

тощо.

- **методи контролю** – перелік відібраних розробником / групою розробників робочої програми з усього арсеналу методів контролю (за певною класифікацією), за допомогою яких здійснюється контроль навчальних досягнень студента з навчальної дисципліни (встановлення рівня відповідності досягнутих ним результатів навчання очікуваним, рівня сформованості дисциплінарних компетентностей);

Наприклад:

Методи поточного контролю:

- **спостереження** (за навчальною роботою студентів);
- **усне опитування** (опитування, повідомлення та доповіді за планом заняття, взаємоопитування, взаєморецензування, навчальні дискусії, колоквиуми тощо);
- **письмовий контроль** (диктанти, контрольні роботи, модульні контрольні роботи тощо);
- **комбіноване опитування** (поєднання усного опитування частини студентів з письмовим виконанням контрольних завдань рештою);
- **тестовий контроль;**
- **контроль за допомогою комп'ютера;**
- **практичний контроль** (дозволяє впевнитися у сформованості в студента компетентностей у практичній та дослідницькій сферах – проведення дослідів, розв'язування задач, виконання завдань, написання творів, есеїв, репортажів, виконання мистецьких творів, здійснення перекладу, робота у виробничих майстернях, лабораторіях, мистецьких класах тощо);
- **самоконтроль** (забезпечує внутрішній зворотній зв'язок, отримання студентом інформації про свої навчальні досягнення, ускладнення в опануванні змістом навчальної дисципліни, є потужним засобом самостимулювання навчання).

Підсумковий контроль:

- модульний контроль;
- залік;
- екзамен;
- виконання Комплексної контрольної роботи як метод встановлення рівня залишкових знань з навчальної дисципліни).

- **порядок накопичення балів** включає:

1. розподіл балів (на основі 100-бальної накопичувальної шкали оцінювання) за темами та формами організації аудиторного навчання, самостійної навчальної роботи студентів, контрольних заходів);
2. опис послідовності накопичення балів у процесі вивчення навчальної дисципліни.

Наприклад:

Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів (за максимальними значеннями) та послідовність їхнього накопичення за результатами аудиторної, самостійної роботи та модульного контролю													Кількість балів (залік/екзамен)	Сумарна кількість балів
Модуль №1				Модуль №2					Модуль №3					
Тема 1	Тема 2	Тема 3	МКР	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	МКР	Тема 8	Тема 9	Тема 10	МКР	50	100
3	3	3	6	3	3	3	3	7	3	3	3	7		

Цей розділ робочої навчальної програми викладач може подати:

- у вигляді таблиці розподілу балів за послідовністю їхнього накопичення;
- у вигляді таблиці з роз'ясненнями до неї;
- послідовно описати розподіл балів та порядок їхнього накопичення без використання табличної форми.

За будь-якого обраного варіанта опису головним є зрозумілість його для студента.

- *шкала оцінювання успішності студентів;*

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

- *перелік рекомендованої літератури та інформаційних ресурсів.* (Перелік рекомендованої літератури оформлюється відповідно до

правил чинного бібліографічного опису)

Інформаційний ресурс – сукупність документів в інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних тощо).

Види інформаційних ресурсів:

- новинні стрічки (online-новини);
- підписки на електронні копії періодичних видань;
- доступ до електронних архівів і баз даних, що містять інформацію з найрізноманітніших питань;
- аналітичні звіти і дослідження;
- власні аналітичні матеріали та інші матеріали викладача.

Інформаційні ресурси в широкому сенсі це книги, статті, дисертації, науково-дослідна та дослідно-конструкторська документація, звіти, технічні переклади, довідники тощо, подані в електронній обробці.

Серед інформаційних ресурсів навчальної дисципліни також вказуються підручники, посібники, хрестоматії, словники й довідники, курси і тексти лекцій, практикуми, рекомендації і вказівки тощо, подані в електронному форматі.

Перелік інформаційних ресурсів подається з вказівкою режиму доступу до кожного з них.

3.2.3. Критерії оцінювання результатів навчання (навчальних досягнень) студента

Критерії оцінювання результатів навчання – опис того, що студент повинен зробити і на якому рівні, щоб продемонструвати досягнення результатів навчання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студента з навчальної дисципліни розробляються на основі узагальнених критеріїв та шкали оцінювання результатів навчання у відповідності наступної таблиці.

Сума балів за 100-бальною шкалою, накопичених студентом за результатами навчання	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента		Значення оцінки результатів навчання за формами підсумкового контролю	
	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни	Рівень сформованості компетентностей, визначених освітньою програмою для навчальної дисципліни	Екзамен	Залік
90-100	Студент демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Студент виявляє високий рівень сформованості всіх загальних і фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою спеціальності	Відмінно	Зараховано
70-89	Студент виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Студент демонструє достатній рівень сформованості загальних і фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою спеціальності. Несформовані компетентності відсутні.	Добре	

50-69	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни.	Студент демонструє мінімально достатній та достатній рівень сформованості загальних і фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою спеціальності. Несформовані компетентності відсутні.	Задовільно	
35-49	Ряд запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни відсутня. Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Лише частина визначених освітньою програмою спеціальності для навчальної дисципліни загальних і фахових компетентностей сформовані в студента на мінімально-достатньому або недостатньому рівні, рівень сформованості решти компетентностей є недостатнім або компетентність взагалі відсутня.	Незадовільно (з можливістю повторного складання семестрового контролю)	Незараховано
0-34	Результати навчання відсутні.	Компетентності не сформовані	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни)	

Методи оцінювання – методи, що охоплюють увесь спектр письмових, усних і практичних заходів поточного й семестрового контролю з навчальної дисципліни та використовуються для оцінювання прогресу студента і встановлення факту досягнення ним результатів навчання з навчальної дисципліни.

Студентові зараховуються кредити з навчальної дисципліни у разі, коли відповідне оцінювання показує, що заплановані результати навчання досягнуті на відповідному рівні, тому критерії оцінювання ґрунтуються на визначених освітньою програмою спеціальності для цієї навчальної дисципліни результатах навчання та дисциплінарних компетентностях.

Засоби діагностики навчальних досягнень – стандартизовані методики, які призначені для оцінювання рівня досягнутих студентом результатів навчання та рівня сформованості дисциплінарних компетентностей.

Серед засобів діагностики рівня навчальних досягнень студентів питання, завдання, задачі, тести, контрольні завдання, екзаменаційні білети, атестаційні екзаменаційні білети курсові роботи, кваліфікаційні роботи тощо.

3.2.4. Лекція в інформаційно-методичному забезпеченні навчальної дисципліни

Навчальний контент – основна інформаційна складова навчально-методичного забезпечення, яка має вигляд авторського рукопису і призначена для інформаційного забезпечення лекційних занять з навчальної

дисципліни. У навчальному контенті розкривається програмовий зміст навчальної дисципліни за визначеною робочою навчальною програмою навчальної дисципліни тематикою лекцій.

Лекція – окремий видаудиторних занять, на яких викладачем-лектором здійснюється усне послідовне систематизоване викладення змісту науки, навчального предмета, певної теми.

Курс лекцій – повний виклад теоретичного матеріалу навчальної дисципліни за темами, визначеними її навчальною програмою.

Курс лекцій включає лекції з дисципліни одного автора або взаємозалежні між собою лекції декількох авторів із декількох питань однієї дисципліни. Курс лекцій є доповненням до підручника й подає передусім новий оригінальний матеріал. Лекції створюються на базі прочитаного матеріалу. Курс лекцій – авторська робота, що висвітлює конкретні проблеми, розв’язує проблемні питання, демонструє власну позицію автора. Курс лекцій може бути створений на основі дисертації як результат вивчення актуальної проблеми.

Конспект лекцій – стислий виклад змісту лекцій або окремих розділів навчальної дисципліни за темами, визначеними її навчальною програмою.

Готується за новою дисципліною або як додаток до підручника. У ньому розглядають переважно нові проблеми, розкривають альтернативні рішення, характеризують оригінальні напрямки розвитку галузі.

Опорний конспект лекцій – рукопис викладу змісту навчальної дисципліни за допомогою певних символів, таблиць, схем, спеціально розроблених до відповідної теми.

При створенні опорних конспектів навчальна інформація заноситься у вигляді ключових слів, цифр, визначень, графіків, схем, математичних символів, які дозволяють відтворити в пам’яті раніше розглянуті питання, дешифровка яких займає менше часу, дозволяє логічно переходити від одного питання до іншого.

Текст лекцій – виклад матеріалу окремих розділів навчальної дисципліни.

У конспекті (тексті) лекцій подаються основні поняття дисципліни, у певній науковій та логічній послідовності без надмірної деталізації розкриваються основні питання курсу. У конспекті (тексті) лекцій студенти мають також знайти інформаційні матеріали для самостійної роботи, прикладні й довідкові дані, про які лектор може безпосередньо і не згадувати у процесі читання лекції, але які входять до визначеного програмою навчальної дисципліни її змісту. Кожна лекція має містити план і перелік використаних джерел та інформаційних ресурсів.

Тексти та конспекти лекцій можуть бути оригінальними авторськими розробками або складені на основі підручника чи посібника

У разі, якщо тексти та конспекти лекцій мають авторську розробку,

прізвище автора ставиться на титульному листі перед назвою (ДСТУ 7.4 – 86, п. 2.1.1.). У разі видання компільованих текстів та конспектів лекцій прізвище укладача ставиться після назви на зворотній стороні титульного листа (ДСТУ 7.4. – 86, п. 2.1.2.). Рішення щодо авторства чи укладання навчального видання, його доцільності та якості приймається засіданням циклової комісії, про що робиться відповідний запис у протоколі.

Зміст та обсяг текстів і конспектів лекцій має співвідноситися з бюджетом часу, відведеним на вивчення дисципліни, реальним бюджетом навчального часу студентів, враховувати рівень забезпечення самостійної роботи навчальною літературою та інформаційними джерелами.

Вимоги до лекції

Загальними вимогами до лекції є такі:

- Відповідність змісту лекції заявленій темі, її інформативність.
- Чітка структура та логіка розкриття змісту навчального матеріалу.
- Високий професійний рівень інформації, що повідомляється студентам.
- Оптимальний обсяг інформації, її методична переробка.
- Зрозумілість, доказовість та аргументованість суджень.
- Наявність достатньої кількості яскравих переконливих фактів, прикладів, документів.
- Аналіз різних точок зору щодо проблем, висвітлюваних в лекції.
- Визначення й роз'яснення основних термінів і понять.
- Формулювання положень, формування висновків.
- Оптимальність дібраних прийомів і методів повідомлення матеріалу лекції.
- Активізація мислення студентів, постановка питань для самостійної роботи над змістом лекції.
- Надання студентам можливості слухати, сприймати та коротко занотовувати інформацію.
- Використання дидактичних матеріалів і технічних засобів.

3.2.5. Семінари, практичні, лабораторні заняття:

3.2.5.1. Семінарське заняття

Семінар – це особлива форма організації навчання та водночас типовий метод активного застосування теоретичних знань, якому передують самостійне вивчення студентами за завданнями викладача окремих питань і тем програмового змісту курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо.

Вимоги до семінару

Загальні вимоги до семінарського заняття є такими:

- мотивація студентів до навчальної діяльності;
- забезпечення оптимальних умов для досягнення мети вивчення

- навчальної дисципліни;
- стимулювання студентів до досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та оволодіння дисциплінарними компетентностями на основі усвідомлення їхнього значення для успішної професійної діяльності;
- забезпечення формування у студентів здатності до самонавчання та професійного самовдосконалення;
- мотивація студентів до навчально-дослідницької діяльності у певній галузі знань;
- забезпечення самостійної та активної навчальної роботи кожного студента;
- дотримання систематичності й логічної послідовності в опануванні змістом навчальної дисципліни та формуванні дисциплінарних компетентностей;
- включення в зміст семінарських занять проблемних, дискусійних питань, творчих завдань;
- здійснення систематичного контролю навчальної діяльності студентів та оцінювання рівня їхніх навчальних досягнень з навчальної дисципліни.

3.2.5.2. Практичне заняття

Практичне заняття – форма організації аудиторного заняття у вищій школі, на якому викладач організовує розгляд студентами теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння й навички їхнього практичного застосування шляхом виконання студентами відповідно сформульованих завдань.

Практичні заняття покликані реалізувати безпосередній первинний зв'язок теорії та практики в освітньому процесі з навчальної дисципліни.

Вимоги до практичного заняття

Загальні вимоги до проведення практичного заняття такі:

- мотивація студентів до навчальної діяльності;
- використання оптимальних методів для досягнення мети навчання з навчальної дисципліни;
- стимулювання студентів до оволодіння дисциплінарними компетентностями та усвідомлення їхнього значення для успішної професійної діяльності;
- забезпечення формування у студентів здатності до самонавчання та професійного самовдосконалення;
- забезпечення самостійної та активної навчальної роботи кожного студента;
- дотримання систематичності й логічної послідовності в опануванні змістом навчальної дисципліни та формуванні дисциплінарних компетентностей;

- використання професійно спрямованих практичних завдань та завдань творчого рівня;
- мотивація студентів до навчально-дослідницької діяльності у певній галузі знань;
- здійснення систематичного контролю навчальної діяльності студентів та оцінювання рівня їхніх навчальних досягнень з навчальної дисципліни.

Інструктивно- методична розробка практичного заняття – виклад матеріалу, що призначений для конкретизації підготовки студентів до нього та визначає послідовність дій щодо досягнення запланованої мети.

До методичної розробки практичного заняття як окремих елемент доцільно включати інструктивно-методичні матеріали щодо самостійної роботи студентів за такою орієнтовною структурою: тема СРС, питання, практичні завдання для студентів, форма подання результатів (звітування) про самостійну роботу за вказаною темою, перелік літератури та інформаційних ресурсів для виконання завдань самостійної роботи. Викладач може включити до інформаційно-методичних матеріалів із самостійної роботи засоби для проведення студентом самоконтролю (питання для самоконтролю, тести, контрольні завдання, задачі, тощо).

3.2.5.3. Лабораторне заняття

Лабораторне заняття – інтегрує теоретико- методологічні знання, практичні уміння і навички в єдиному процесі діяльності навчально-дослідницького характеру.

За умов **лабораторного заняття** студент під керівництвом викладача проводить натурні або імітаційні експерименти, дослідження з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень, набуває компетентностей у роботі з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, а також компетентностей дослідницького характеру в певній галузі наукової або практичної діяльності.

Перелік тем лабораторних занять визначається робочою навчальною програмою навчальної дисципліни та узгоджується зі змістом лекцій, тематикою практичних занять.

Вимоги до лабораторного заняття

Загальні вимоги до проведення лабораторного заняття такі:

- забезпечення належного навчально-методичного рівня, зв'язок зі змістом лекцій, практичних занять та самостійною роботою;
- відповідність дібраних методів і завдань меті лабораторного заняття;
- мотивація студентів до навчальної діяльності та стимулювання до оволодіння дисциплінарними компетентностями;
- наявність достатньої кількості необхідного обладнання, устаткування, матеріалів у достатній кількості та в належному

- стані, готовність робочих місць студентів відповідно до характеру лабораторних завдань;
- ознайомлення студентів з правилами техніки безпеки при виконанні лабораторних завдань;
 - наявність інструктивно-методичних матеріалів до лабораторного заняття;
 - актуалізація базових теоретичних знань студентів;
 - забезпечення самостійності студента у процесі виконання завдань лабораторного заняття;
 - повідомлення вимог до оформлення звіту та до його захисту його перед викладачем;
 - мотивація студентів до науково-дослідницької діяльності у певній галузі знань;
 - забезпечення контролю за навчальною діяльністю студентів та здійснення об'єктивного оцінювання рівня їхніх навчальних досягнень.

Методичні вказівки (рекомендації) до лабораторного заняття – виклад матеріалу, що містить послідовний опис ходу виконання програмових завдань, рекомендації для виконання завдань (заходів), правила техніки безпеки, тощо.

До інструктивно-методичної розробки лабораторного заняття як окремих елементів доцільно включити інструктивно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів за наступною структурою: тема СРС, питання і завдання для студентів щодо попереднього ознайомлення з планом, програмою дослідження або змістом та послідовністю виконання завдань лабораторної роботи, вимоги до форми і змісту звіту про самостійну роботу, перелік літератури та інформаційних ресурсів для виконання завдань самостійної роботи.

3.2.6. Навчально-методичне та організаційне забезпечення самостійної навчальної роботи студентів

Самостійна навчальна робота студента – це навчальна діяльність студента у процесі аудиторних занять та у позааудиторний навчальний час, яку педагогічний працівник планує разом із студентом, але виконує її студент за завданням та під методичним керівництвом і контролем педагогічного працівника без його безпосередньої участі.

Самостійна навчальна робота формує у студентів здатності до самостійної роботи у навчальній, науковій, професійній галузях, сприяє оволодінню досвідом творчої, дослідницької, соціально значущої діяльності.

Самостійна навчальна діяльність з переходом студентів на старші курси поступово має набувати характеру дослідницького пошуку.

Позааудиторна самостійна робота студента (далі – СРС) як форма організації освітнього процесу у закладі фахової перед вищої освіти є рівноправною поряд з аудиторними формами організації освітнього процесу.

На самостійну навчальну роботу відводиться до двох третин усього бюджету навчального часу, наданого студентові на повне засвоєння змісту навчальної дисципліни. Якість надання освітніх послуг безпосередньо залежить від належної організації та навчально-методичного супроводу СРС.

Визначаючи тематику самостійної роботи слід враховувати специфіку навчальної дисципліни, її складність, дидактичну розробленість.

Планування СРС здійснюється за темами, визначеними у робочій навчальній програмі навчальної дисципліни. Тематика СРС базується на програмовому змісті навчальної дисципліни, враховуючи його специфіку та рівень складності окремих розділів, тем, їхню інформаційну забезпеченість.

Вимоги до самостійної навчальної роботи студента

Серед загальних вимог до організації СРС такі:

- обґрунтована необхідності завдань у цілому й конкретного завдання зокрема;
- відкритість завдань, тобто обізнаність студентів з їхнім змістом, можливість проаналізувати правильність та корисність виконаної роботи, поінформованість щодо критеріїв оцінювання самостійної роботи;
- надання студентам достатніх методичних рекомендацій щодо порядку виконання завдань самостійної роботи;
- надання студентам можливості виконувати творчі роботи, не обмежуючи їх виконанням стандартних завдань;
- індивідуалізація самостійної роботи студентів, наявність індивідуальних завдань, які можуть виконувати за бажанням усі студенти або окремі з них, що сприяє самореалізації студента, його професійному саморозвитку;
- нормування завдань для самостійної роботи, яке базується на визначенні витрат часу та трудомісткості різних видів;
- облік та оцінювання якості виконаних завдань;
- стандартизація вимог та наявність критеріїв оцінювання самостійної роботи.

Інформаційно-методичні матеріали до самостійної навчальної роботи студента – інформаційно-методичні матеріали до СРС з певної теми можуть оформлюватися у вигляді окремої збірки методичних матеріалів і бути окремою складовою навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни, а можуть подаватися в змісті методичних розробок до семінарів, практичних, лабораторних занять як окрема їхня компонента.

3.2.7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – є окремим видом самостійної роботи студентів. Це вид позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення

програмного матеріалу навчальної дисципліни.

Питання щодо включення ІНДЗ до завдань самостійної роботи студента з навчальної дисципліни вирішується на засіданні циклової комісії обґрунтовано на основі мети, завдань та очікуваних результатів вивчення навчальної дисципліни. Доцільним є планування одного Індивідуального завдання (ІНДЗ) на семестр або на весь період вивчення дисципліни в цілому.

Кількість варіантів ІНДЗ, запропонованих студентам до вибору, не може бути меншою загальної кількості студентів академічної групи. Допускається виконання студентами ІНДЗ у складі мікрогрупи, якщо завдання має характер спільного комплексного проекту. Оцінюючи рівень виконання такого ІНДЗ студентами, викладач бере до уваги ступінь участі в його виконанні кожного студента.

Разом із завданнями студентам надаються методичні вказівки та вимоги до їхнього виконання та оформлення, повідомляються терміни виконання та подання викладачеві, критерії оцінювання.

3.2.8. Методичне забезпечення контролю навчальних досягнень студента з навчальної дисципліни (модульного контролю, екзамену)

Поточний контроль – це контроль, який здійснюється у процесі вивчення навчальної дисципліни (предмета) з метою виявлення ступеня розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі.

Поточний контроль включає усний, письмовий, тестовий контроль, контроль виконання практичних завдань, ситуаційних задач, розрахунково-графічних і творчих завдань у процесі аудиторних занять та самостійної навчальної роботи студентів, контроль виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань тощо.

Модульний контроль – це різновид контрольних заходів, який проводиться з метою оцінки результатів навчання студентів на визначених його етапах.

Розроблювані викладачем переліки питань і завдань до модульного контролю (модульної контрольної роботи) охоплюють програмовий зміст окремого змістового модуля.

Форму модульного контролю обирає викладач. Серед таких форм – виконання студентами модульної контрольної роботи, колоквиум, виконання модульного комплексного практичного завдання, тестовий модульний контроль тощо.

Модульна контрольна робота може включати як теоретичні завдання (теоретичні питання або тести), так і практичні завдання.

Семестровий контроль – це різновид підсумкового контролю, який дозволяє встановити рівень засвоєння студентом навчальної дисципліни або її окремої логічної завершеної частини в цілому. Формами семестрового контролю є залік та екзамен. Загальна кількість питань (завдань) до екзамену з навчальної дисципліни повинна охоплювати увесь матеріал дисципліни і

бути пропорційно розподілена між всіма екзаменаційними білетами, що виносяться на захід. Загальна кількість екзаменаційних білетів становить, як правило – 30 штук. Рекомендована кількість питань і завдань в одному білеті – 3-4.

Переліки питань і завдань до семестрового екзамену містять увесь програмовий зміст навчальної дисципліни. Ці переліки мають базуватися на запланованих результатах навчання, надавати викладачеві можливість здійснити перевірку рівня їхнього досягнення, дозволяти встановити рівень сформованості дисциплінарних компетентностей.

Переліки питань і завдань до модульного контролю та семестрового контролю у формі екзамену разом з критеріями оцінювання результатів проходження цих контролів надаються студентам, як правило, на початку семестру, в якому вивчається навчальна дисципліна.

3.2.9. Комплексна контрольна робота

Комплексна контрольна робота (ККР) – являє собою перелік формалізованих завдань, розв'язання яких потребує застосування інтегрованого знання програмового змісту навчальної дисципліни в цілому або на певному задокументованому етапі її вивчення.

Цілями проведення комплексних контрольних робіт (ККР) є визначення рівня відтермінованих залишкових результатів вивчення студентами навчальних дисциплін та діагностика якості освіти.

Пакети завдань ККР – пакети завдань ККР розробляються для всіх навчальних дисциплін та використовуються:

- у процесі акредитаційної експертизи спеціальності;
- у процесі аналізу та самоаналізу якості освітньої діяльності окремого викладача, циклової комісії, відділення, закладу фахової передвищої освіти;
- як складова конкурсних заходів на посади педагогічних працівників;
- у випадках апеляції студентів щодо якості викладання навчальної дисципліни;
- у процесі директорського (ректорського) контролю як складової внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

У пакеті Комплексної контрольної роботи містяться 30 окремих варіантів контрольних завдань рівнозначної складності, кожен з яких, зазвичай, включає 3-4 завдання. Доброю практикою є використання завдань у тестовій формі, застосування рівневого підходу у формуванні варіантів завдань.

До пакету ККР слід додати зразок відповіді (ключі) на один із варіантів завдань. Критерії оцінювання результатів виконання ККР розробляються за інституційною шкалою на основі визначених освітньою програмою очікуваних результатів вивчення навчальної дисципліни та дисциплінарних компетентностей.

У пакеті ККР подається перелік довідкової літератури, яку студентіві дозволяється використовувати у процесі виконання роботи.

3.3. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни у вигляді окремих видань

До основних видів інформаційного забезпечення освітнього процесу згідно з «ДСТУ 3017:2015. Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» (чинний від 2016-07-01) належать:

Навчальна програма – видання, що визначає зміст, обсяг, а також порядок вивчення й викладання певної навчальної дисципліни чи її розділу. Навчальні програми призначені насамперед викладачам і методистам, що організують навчальний процес. У програмах відбитий зв'язок між дисциплінами, представлені види навчальних занять, указані літературні джерела, на підставі яких розроблений предмет.

Підручник – навчальне видання, яке систематизовано відтворює зміст навчального предмету, курсу, дисципліни відповідно до офіційно затвердженої або експериментальної навчальної програми.

Підручник повинен мати високий науково-методичний рівень, містити необхідний довідковий апарат.

Навчальний матеріал має бути пов'язаний з практичними завданнями, мають простежуватися тісні міжпредметні зв'язки.

Електронний підручник – являє собою навчальний матеріал, поданий у вигляді множини HTML-сторінок, об'єднаних в єдину структуру за допомогою гіпертексту і засобів Java Script.

Навчальний посібник – навчальне видання, яке доповнює або частково замінює підручник у викладі навчального матеріалу з певного предмета, курсу, дисципліни або окремого їх розділу.

Навчальний посібник повинен мати високий науково-методичний рівень, містити необхідний довідковий апарат.

Навчальний матеріал має бути пов'язаний з практичними завданнями, мають простежуватися тісні міжпредметні зв'язки.

За наявності підручників з дисципліни навчальні посібники слід випускати для доповнення або заміни на основі нових методичних підходів, не допускаючи дублювання.

Навчальний наочний посібник – навчальне видання та/або виріб, які містять ілюстративно-наочні матеріали, що сприяють вивченню і викладанню предмета, курсу, дисципліни, засвоєння їхнього змісту, а також розвитку особистості (різновидом є картографічні посібники, таблиці, плакати, альбоми тощо).

Курс лекцій – навчальне видання повного викладу тем навчальної дисципліни, визначених програмою. Курс лекцій включає лекції з дисципліни одного автора або взаємозалежні між собою лекції декількох авторів із декількох питань однієї дисципліни. Курс лекцій є доповненням до

підручника й подає передусім новий оригінальний матеріал. Лекції створюються на базі прочитаного матеріалу. Курс лекцій – авторська робота, що висвітлює конкретні проблеми, розв’язує проблемні питання, демонструє власну позицію автора. Курс лекцій може бути створений на основі дисертації як результат вивчення актуальної проблеми.

Конспект лекцій – навчальне видання стислого викладу курсу лекцій або окремих розділів навчальної дисципліни. Готується за новою дисципліною або як додаток до підручника. У ньому розглядають переважно нові проблеми, розкривають альтернативні рішення, характеризують оригінальні напрямки розвитку галузі.

Текст лекцій – навчальне видання викладу матеріалу певних розділів навчальної дисципліни.

Тексти лекцій повинні мати високий науково-методичний рівень, містити необхідний довідковий апарат. Навчальний матеріал має бути пов’язаний з практичними завданнями, мають простежуватися тісні міжпредметні зв’язки.

Текст лекцій може мати розмовний стиль викладу; містити цікаві приклади, які повинні зацікавити студента; ілюстративний і табличний матеріал, які підвищують цінність теоретичного матеріалу тощо.

Тексти лекцій можуть містити додатки, які допоможуть студенту самостійно опрацювати матеріали, які важко знайти, містяться в офіційних чи виробничих виданнях.

Хрестоматія – навчальне видання літературно-художніх, історичних та інших творів чи уривків з них, які є об’єктом вивчення. У хрестоматію можуть включати методичні вказівки, що пояснюють тексти, пов’язують їх ізпитаннями навчальної дисципліни.

Словник для студентів – довідкове видання упорядкованого переліку мовних одиниць (слова, словосполучення, фрази, терміни, поняття, знаки, імена тощо), доповнених відповідними довідковими даними.

Книги для читання – книги для читання видають з метою допомогти тим, хто вивчає іноземні мови. Вони є додатком до підручника й формують навички роботи з іноземним текстом.

Навчально-методичні посібники – навчальні видання, які окрім викладу навчального матеріалу, містять методичні вказівки і рекомендації щодо викладання предмета, курсу, дисципліни або організації самостійної роботи студентів, розвитку та виховання особистості.

Методичні посібники – відповідно до друкованого обсягу методичні посібники поділяються на: методичні вказівки (рекомендації) – до 3-ох д.а., методичні видання – до 5-ти д.а. (наприклад, конспект лекцій, практикум тощо), підручники, посібники – більше 5-ти д.а.

Методичні вказівки (рекомендації) – навчальне або виробничо-практичне видання пояснень із певної теми, розділу або питання навчальної

дисципліни, роду практичної діяльності, з методикою виконання окремих завдань, певного виду робіт, а також заходів.

Методичні вказівки передбачені для студентів, слухачів підготовчих відділень, курсів, а методичні рекомендації – для викладачів, магістрантів, аспірантів тощо. Методичні вказівки та рекомендації випускаються від імені організації, в якій здійснювалась їхня підготовка (з указівкою укладача на зворотній сторінці титульного аркуша);

Основною метою видання методичних вказівок (рекомендацій) та методичного видання є оперативне доповнення наявного навчального контенту з дисципліни, а також підручників та навчальних посібників матеріалами щодо методики виконання тих чи інших видів навчальної діяльності та з метою оптимізації викладання навчальних дисциплін.

Методичні рекомендації повинні мати високий науково-методичний рівень, методичний матеріал має пояснювати специфіку дисципліни, особливості опрацювання теоретичного курсу і літературних джерел, виконання індивідуальних і самостійних завдань, підготовки до практичних занять, мають простежуватися тісні міжпредметні зв'язки.

Енциклопедія – навчальне видання довідкового характеру, яке містить упорядкований перелік відомостей, сукупність наукових знань з широкого кола питань. Популярність викладу, розрахована на широке коло читачів, має поєднуватися з науковою чіткістю та логікою викладання матеріалу, без авторського тлумачення. Неприпустиме недбале, наближене, однобічне висвітлення явищ і фактів. Цим енциклопедії відрізняються від інших видів наукових видань, у яких такі матеріали можуть наводитися в авторській концепції. Мові енциклопедії властиві стислість, чіткість, лаконічність формулювань, уникнення вузькофахових термінів, професійних жаргонізмів, розмовних і просторічних слів, вставних слів і зворотів, емоційно забарвлених оцінок, надмірної кількості скорочень.

Практикуми – навчальні видання, які містять практичні завдання й вправи, що сприяють засвоєнню студентами набутих знань та умінь, їхній систематизації та узагальненню, а також використовуються для контролю рівня досягнення запланованих результатів навчання.

Збірник задач і вправ – а також тестові завдання, збірники текстів диктантів і переказів – навчальні видання, які містять завдання для практичних занять і самостійної роботи. Розділи можуть відноситися до одного практичного заняття або до змістового модуля.

Робочий зошит – навчальний посібник, який містить особливий дидактичний матеріал і сприяє самостійній роботі студента у процесі вивчення навчальної дисципліни.

Довідник – навчальні видання довідкового характеру, яке містить упорядкований матеріал, узагальнені, стислі відомості про певну галузь знань або діяльності.

Альбом – книжкове або комплектне аркушеве образотворчевидання, що

містить або не містить пояснювальний текст.

Атлас – альбом зображень різних об'єктів (карти, креслення, малюнки тощо), що пропонується з метою навчання або практичного використання.

Дистанційний курс – інформаційний ресурс, який створений на базі WEB-технологій і забезпечує інтерактивність процесу навчання, за умов якого студент самостійно вибирає траєкторію вивчення матеріалу.

3.4. Навчально-методичне забезпечення практичного навчання здобувача освіти

Практика – є обов'язковим компонентом освітньої програми, який спрямовано на формування й розвиток предметних компетентностей шляхом виконання навчальних та виробничих завдань на підприємствах, в закладах та установах майбутньої професійної діяльності здобувача освіти.

Професійно-практична підготовка здобувача освіти має, як правило, поетапну структуру, яка є наскрізною і складається з ряду освітніх компонентів практичного характеру (практик), визначених освітньо-професійною програмою спеціальності та узгоджених між собою відповідно до дидактичних принципів наступності, системності, міцності знань, поєднання теорії з практикою, абстракції з наочністю.

3.4.1. Наскрізна програма практик – це основний нормативний та навчально-методичний документ закладу фахової передвищої освіти, який визначає концептуальні засади практичної підготовки фахівця певної спеціальності відповідно до освітньо-професійної програми, регламентує послідовність, згідно навчального плану встановлює тривалість і терміни проведення різних видів практик, для кожного виду практик зазначає мету, очікувані результати, загальні та предметні компетентності, на формування яких вона націлена, стисло характеризує зміст практичної підготовки загалом та за окремими видами практики зокрема.

У змісті наскрізної програми обов'язково мають враховуватися особливості сфер працевлаштування здобувачів освіти та їхньої професійної діяльності за фахом.

Наскрізна програма практик розробляється випусковою цикловою комісією та за погодженням з гарантом освітньої програми спеціальності рекомендується до затвердження Педагогічною радою Коледжу. До розроблення наскрізної програми також можуть залучатися інші циклові комісії, які беруть участь у методичному керівництві на різних етапах її реалізації, висококваліфіковані фахівці підприємств, установ та організацій, які визначені в переліку можливих баз практик, потенційні працедавці (стейкхолдери).

Доброю практикою є систематичний перегляд наскрізної програми практики на основі відгуків учасників освітнього процесу та стейкхолдерів.

Структура наскрізної програми практик

Наскрізна програма практик складається за освітньо-професійною програмою спеціальності до певного навчального плану. Вона включає такі

розділи:

Загальні положення, що містять:

– мету та завдання на основі опису в освітній програмі спеціальності;
(*Мета практичної підготовки визначається через перелік компетентностей (здатностей вирішувати певні завдання), які має продемонструвати студент в процесі практики: («діяльність» + «об'єкт діяльності»)*)

Завдання практики подаються у вигляді переліку очікуваних результатів її проходження, зазначених в освітньо-професійній програмі).

- перелік **компетентностей**, на формування яких спрямовано практичну підготовку, та **очікувані результати її проходження**;
- перелік видів практик, що передбачені навчальним планом відповідної спеціальності із зазначенням термінів проведення (курс та семестр), який подається у вигляді таблиці.

Наприклад:

№ за/п	Назва практики за освітньо-професійною програмою спеціальності	Терміни проведення(курс, семестр) та тривалість (тижні, к-тькредитів)	Перелік навчальних дисциплін, завдання з яких виносяться на практичне опрацювання
1.	Навчальна практика з програмування	II курс, IV семестр, 2 тижні, 3 кредита ECTS	Алгоритмізація та програмування
2.	Навчальна практика з операційних систем	III курс, V семестр, 2 тижні, 3 кредита ECTS	1. Операційні системи 2. Системне програмування
3.	Виробнича практика з проектування БД	III курс, VI семестр, 3 тижні, 4 кредита ECTS	1. Бази даних та бази знань 2. Сучасні СКБД
4.	Технологічна практика	III курс, VIII семестр, 6 тижнів, 9 кредитів ECTS	1. Спеціалізація з програмування 2. Теорія систем і керування

- порядок і загальні критерії оцінювання практик.

Оцінювання результатів практики – оцінювання результатів практик здійснюється за 100-бальною шкалою. Орієнтовні критерії та порядок розподілу балів при оцінюванні результатів практики поданий у наступній таблиці:

Орієнтовні критерії і порядок оцінювання результатів практики

№ за/п	Складники оцінювання	Розподіл балів за 100-бальною шкалою	Критерії оцінювання	Розподіл балів
1.	Рівень теоретичної готовності до виконання програмових завдань практики	20	Високий рівень теоретичної готовності до виконання завдань практики	18-20 балів
			Достатній рівень теоретичної готовності до виконання завдань практики	15-18 балів
			Мінімально-достатній рівень теоретичної підготовки до виконання завдань практики	12-14 балів
			Низький рівень теоретичної готовності, недопустимий для виконання завдань практики	0-6 балів
2.	Якість виконання практичних завдань, передбачених програмою практики	30	Використовується накопичувальний підхід з урахуванням кількості та обсягу практичних завдань, за умов якого студент отримує:	
			Розподіл балів: <ul style="list-style-type: none"> • 27-30 балів • 22-26 балів • 18- 22 бали • 1-17 балів 	Рівень виконання практичних завдань: <ul style="list-style-type: none"> • високий • достатній • мінімально-достатній • недостатній
3.	Захист результатів практики, рівень оформлення звітної документації	50	Критерії оцінювання визначаються робочою програмою практики, заведеною до 50-бальної 100-бальною шкалою	
			Розподіл балів: <ul style="list-style-type: none"> • 46-50 балів • 37-45 балів • 30-36 балів • 1-29 балів 	Рвень виконання практичних завдань: <ul style="list-style-type: none"> • високий • достатній • мінімально-достатній • недостатній
Разом:		100 балів		
4.	Рівень професійної сформованості особистості	(Нараховується до 10 балів за порушення професійної етики, виробничої дисципліни, правил техніки безпеки, невчасне виконання завдань практики тощо)		

Підсумкова оцінка з практики є сумою оцінок за першим, другим та третім складниками оцінювання та з вирахуванням балів за четвертим складником. Підсумкова оцінка розраховується за формулою:

$$PO_{\text{пр.}} = (O_1 + O_2 + O_3) - O_4,$$

де: $PO_{\text{пр.}}$ – підсумкова оцінка, O_1, O_2, O_3, O_4 – оцінки за окремими складниками.

Конкретизовані критерії і опис порядку оцінювання результатів практики є обов'язковою складовою розроблених випусковими цикловими комісіями робочих програм практик.

3.4.2. Робоча програма практики

Робоча програма практики – це унормований навчально-методичний

документ закладу фахової передвищої освіти, який розробляється на основі наскрізної програми практик згідно діючого навчального плану з метою визначення змісту та організаційних засад певної практики.

Для студентів та керівників практики робоча програма практики є основним навчально-методичним документом, на підставі якого розробляються інші методичні документи.

У змісті робочої програми обов'язково мають зазначатися бази практик, враховуватися їхні особливості та специфіка професійної діяльності за фахом.

Робоча програма практики розробляється випусковою цикловою комісією. До розроблення робочої програми також можуть залучатися інші циклові комісії, які беруть участь у методичному керівництві окремими модулями цієї практики, а також висококваліфіковані фахівці підприємств, установ та організацій, які визначені в переліку баз практик.

Структура робочої програми практики

- a) **Назва практики**
- b) **База(и) практики**
- c) **Загальні положення**, що містять мету та завдання на основі опису в освітньо-професійній програмі спеціальності та наскрізній програмі практик;

(Мета практичної підготовки визначається через перелік компетентностей (здатностей вирішувати певні завдання), які має продемонструвати студент в процесі практики: («діяльність» + «об'єкт діяльності»)

Завдання практики подаються у вигляді переліку очікуваних результатів її проходження, зазначених в освітньо-професійній програмі).

- d) **Критерії і порядок оцінювання результатів практики.**
- e) **Модулі практики.** Назви, мета і завдання кожного модуля.
- f) **Завдання для студентів.** Перелік практичних завдань, рекомендації щодо їхнього виконання, форма представлення результатів, рекомендована література та інформаційні ресурси, необхідні для виконання завдань.
- g) **Перелік звітної документації.**
- h) **Вимоги до структури та змісту звіту про виконання програми практики.**

3.5. Навчально-методичне та організаційно-методичне забезпечення виконання курсових і кваліфікаційних робіт

3.5.1. Курсова робота

Курсова робота – це індивідуальне завдання, яке є обов'язковим модулем освітньо-професійної програми. Виконання курсової роботи спрямоване на формування передбачених освітньо-професійною програмою загальних та спеціальних компетентностей.

Тематика курсових робіт

Тематика курсових робіт щорічно укладається та/або коригується й оновлюється та затверджується відповідними цикловими комісіями на основі програмового змісту навчальної дисципліни або комплексу дисциплін, з яких вона запланована.

Тема курсової роботи не може повторюватися в межах потоку студентів певної спеціальності.

Тематика курсових робіт, запропонована цикловою комісією, не є вичерпною. Студент може запропонувати на розгляд циклової комісії власну тему з обґрунтуванням актуальності її виконання. Остаточне формулювання теми курсової роботи залишається за керівником.

Студентові надається право самостійно обрати керівника курсової роботи з числа запропонованих цикловою комісією педагогічного складу, а також тему курсової роботи з переліку, затверджених цикловою комісією.

Вимоги до змісту та оформлення курсової роботи, фахова специфіка захисту курсових робіт уточнюється у методичних рекомендаціях, які розробляють циклові комісії.

Оцінювання курсових робіт

Оцінювання курсової роботи складається із:

- a) оцінювання керівником рівня виконання курсової роботи;
- b) оцінювання захисту курсової роботи студентом.

Орієнтовні критерії та порядок оцінювання курсової роботи подано у наступній таблиці:

Орієнтовні критерії та порядок оцінювання курсової роботи

Критерії оцінювання	Максим. бал
1. Виконання курсової роботи:	
Наявність та правильність формулювання актуальності теми, мети, завдань, об'єкту і предмету, опису методів дослідження тощо	10
Загальна оцінка рівня складності (повнотареалізації мети і завдань у змісті розділів роботи)	10
Повнота і якість аналізу джерельної бази, культура посилань на використані джерела, якість бібліографічного опису	5
Структурованість, лаконічність, рівень узагальнення (доцільність співвідношень обсягів окремих розділів роботи, дотримання вимог до загального обсягу роботи тощо)	5
Достовірність і обґрунтованість висновків, їхня відповідність завданням роботи	5
Оцінка якості й доцільності використаних ілюстративних матеріалів	5
Дотримання нормативних вимог щодо оформлення курсової роботи	5
Дотримання графіка виконання роботи, оцінка самостійності її виконання	5

<i>Максимальна кількість балів за виконання курсової роботи</i>	50
2. Захист курсової роботи	
Рівень володіння змістом роботи, повнота розкриття теми у доповіді	30
Чіткість, логічність, послідовність, лаконічність доповіді, наявність унаочнення (за потреби)	10
Повнота і коректність відповідей на поставлені питання	10
<i>Максимальна кількість балів за захист курсової роботи</i>	50
Максимальна оцінка за курсову роботу	100

Випускова циклова комісія розширює й конкретизує зазначені критерії з урахуванням вимог освітньої програми спеціальності, подає їх в методичних рекомендаціях до виконання курсових робіт та доводить до відома студентів.

3.5.2. Кваліфікаційна робота

Кваліфікаційна робота – одна з форм представлення результатів дослідження; служить для того, щоб студент надавши свою працю на розгляд експертів, одержав документ, що засвідчує рівень компетентності.

Формування тематики, визначення складу керівників і рецензентів кваліфікаційних робіт

Тематика кваліфікаційних робіт укладається, щорічно оновлюється та/або коригується і затверджується випусковими цикловими комісіями з урахуванням вимог освітньо-професійних програм певних спеціальностей. Студент також може запропонувати на розгляд циклової комісії власну тему з обґрунтуванням актуальності її розробки.

Для кваліфікаційних робіт передбачена обов'язкова процедура зовнішнього рецензування. Рецензент не може бути працівником циклової комісії, на якій виконувалася кваліфікаційна робота. До рецензування кваліфікаційних робіт залучаються фахівці у відповідній галузі, які мають науковий ступінь та вчене звання за профілем поданої на рецензування роботи.

Після затвердження тематики, складу керівників і рецензентів кваліфікаційних робіт наказом директора Коледжу лише в окремих випадках допускається літературне редагування їхньої тематики за умови, що воно не передбачає змін об'єкта і предмета дослідження.

Етапи виконання кваліфікаційних робіт

Контроль за дотриманням студентами графіку виконання кваліфікаційних робіт покладається на керівників, голів циклових комісій, завідувачів відділень.

Питання виконання кваліфікаційних робіт у плановому порядку заслуховуються на засіданнях циклових комісій та Педагогічної ради Коледжу.

До обов'язків керівників кваліфікаційних робіт також входить роз'яснення студентам сутності правил академічної доброчесності, попередження їх щодо наслідків використання у кваліфікаційних роботах академічного плагіату, про що студент власноруч засвідчує на звороті останнього аркушу завершеного і зшитого кваліфікаційного дослідження.

Для завершення дослідження та оформлення кваліфікаційної роботи студент зазвичай у другому семестрі останнього навчального року звільняється від аудиторних занять, практик та контрольних заходів на термін, передбачений навчальним планом та у строки, визначені графіком освітнього процесу.

Не пізніше встановленого Коледжем терміну студент зобов'язаний подати її в готовому вигляді (зшиту, підписану ним на останній сторінці, із відгуком керівника, позначкою про допуск до захисту, завірений підписом завідувача відділення) на рецензування. А не пізніше, як за тиждень до офіційно встановленої дати захисту студент зобов'язаний подати перший примірник роботи з усіма зазначеними вище позначками і супровідними документами на засідання циклової комісії.

Структура кваліфікаційної роботи та вимоги до її оформлення

Вимоги до структури та оформлення кваліфікаційної роботи уточнюються у методичних рекомендаціях, які розробляють циклові комісії.

Зміст, характер і форму представлення експериментальної (практичної) частини кваліфікаційної роботи визначає керівник виходячи з фахової специфіки.

Захист кваліфікаційних робіт

Захист кваліфікаційних робіт проводиться на відкритому засіданні ЕК.

Рекомендації для ЕК щодо розширення та уточнення критеріальних засад оцінювання кваліфікаційних робіт з урахуванням фахової специфіки мають міститися у відповідних методичних рекомендація, розроблених цикловою комісією.

Рішення щодо оцінки кваліфікаційної роботи ухвалюється на закритому засіданні Екзаменаційної комісії на підставі аналізу роботи, якості її захисту, з урахуванням думки наукового керівника та оцінки рецензента. Рішення протоколюється в установленому порядку та оголошується студентові в день захисту.

Орієнтовні критерії оцінювання результатів виконання й захисту кваліфікаційної роботи

№	Критерії оцінювання	За 100-бальною шкалою	Значення оцінки
1.	<ul style="list-style-type: none"> - повна відповідність змісту роботи темі; - тема розкрита глибоко та повно; - правильно визначено концептуальний апарат дослідження; - дотримані норми наукової культури і грамотності написання тексту; - дотримані вимоги до написання та оформлення; - робота виконана на високому рівні складності й науковості; - повноцінно використана джерельна база; - систематизовано, якісно оформлено та вдало представлено систему ілюстративного матеріалу; - студентом виявлена самостійність при плануванні та виконанні дослідження; - здійснена апробація результатів дослідження: - виконання кваліфікаційної роботи (проекту) відбувалося із дотриманням графіка; - наявний позитивний відгук керівника; - рецензент оцінив рівень роботи як високий (відмінний); - впевнений, аргументований захист із використанням сучасних методів унаочнення, високий рівень володіння змістом роботи, чіткі та коректні відповіді на запитання 	90 -100	відмінно
2.	<ul style="list-style-type: none"> - зміст повністю відповідає темі роботи; - достатньо повне та глибоке розкриття теми; - правильно визначено концептуальний апарат дослідження; - в цілому дотримані норми наукової культури і грамотності написання тексту; - допущені незначні відхилення від вимог до написання та оформлення наукових робіт; - достатньо високий рівень складності й науковості виконаної роботи; - належним чином представлено й використано джерельну базу; - систематизовано та якісно оформлено систему ілюстративного матеріалу; - виявлено певну самостійність при плануванні та виконанні дослідження; - виконання кваліфікаційної роботи (проекту) відбувалося із дотриманням графіка; - загалом позитивний відгук керівника; - рецензент, висловивши несуттєві зауваження та побажання, оцінив рівень роботи як достатньо високий («добре»); - у цілому впевнений, аргументований захист, хороший рівень володіння змістом дослідження, правильні відповіді на запитання 	70-89	добре

3.	<ul style="list-style-type: none"> - зміст значною мірою відповідає темі роботи; - недостатньо повне розкриття теми; - концептуальний апарат дослідження потребує окремих уточнень; - є певні відхилення від вимог до написання та оформлення наукових робіт; - допущені окремі порушення вимог до наукової культури та літературного оформлення тексту; - посередній рівень складності й науковості виконаної роботи; - джерельну базу представлено і використано не повною мірою; - ілюстративний матеріал фрагментарно представляє зміст роботи, є суттєві зауваження до його оформлення; - студент не виявив самостійності у процесі плануванні та виконання дослідження; - спостерігалися порушення графіка виконання роботи (що зафіксовано у протоколах кафедри та відгуку наукового керівника); - наявні суттєві зауваження у відгуку керівника та рецензії; - невпевнений виступ на захисті, неповні або некоректні відповіді на запитання членів комісії та зауваження рецензента 	50-69	задо- вільно
4.	<ul style="list-style-type: none"> - спостерігається невідповідність змісту темі роботи; - не розкрито тему дослідження; - виявлено плагіат; - концептуальний апарат дослідження визначено невірно; - виявлено значну кількість помилок у розкритті змісту дослідження; - не дотримані норми наукової культури і літературного оформлення тексту; - кваліфікаційна робота не відповідає чинним вимогам до написання та оформлення наукових робіт; - недостатній рівень складності й науковості виконаної роботи; - поверхово представлено і використано джерельну базу; - відсутність або низька якість ілюстративного матеріалу; - виявлено нездатність до самостійного планування та виконання дослідження; - недотримання графіку написання роботи, зафіксоване у протоколах кафедри та відгуку наукового керівника; - негативний відгук наукового керівника; - рецензент вказує на системні недоліки у роботі, оцінюючи її негативно («незадовільно»); - студент не володіє змістом роботи, що виявилось у відсутності її презентації на захисті; - студент не в змозі відповісти на питання членів комісії та зауваження рецензента 	0-49	незадо- вільно

Випускова циклова комісія розширює і конкретизує зазначені критерії оцінювання з урахуванням вимог освітньо-професійної програми, подає їх в методичних рекомендація до виконання кваліфікаційних робіт та доводить до

відома студентів.

Конкретизовані критерії щодо оцінювання кваліфікаційних робіт з урахуванням освітньо-професійної програми та спеціальності, за якими атестується випускник, розробляються й затверджуються випусковими цикловими комісіями та подаються у методичних рекомендаціях до виконання кваліфікаційних робіт.

IV. ЕЛЕКТРОННЕ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Електронне навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни повинно забезпечити умови для творчого розвитку особистості студента шляхом індивідуалізації освітнього процесу, розширення можливостей організації самостійної роботи.

Формування електронного навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни проводиться з метою надання вільного постійного доступу здобувачам освіти до навчально-методичних матеріалів навчальної дисципліни.

За неможливості проведення очного навчання, використовуючи матеріали електронного навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін Фаховий коледж проводить навчання з використанням можливостей дистанційних технологій навчання.

Основними завданнями навчання з використанням можливостей дистанційних технологій навчання у Фаховому коледжі є:

- забезпечення безперервного освітнього процесу у період неможливості проведення очних навчань;
- розширення можливостей доступу різних категорій учасників до якісного навчання;
- забезпечення індивідуалізації освітнього процесу відповідно до потреб, особливостей та можливостей тих, хто навчається;
- підвищення якості та ефективності освітнього процесу шляхом застосування інформаційно-комунікаційних та інноваційних освітніх технологій;
- забезпечення систематичного моніторингу якості освіти.

У Фаховому коледжі на офіційному сайті оприлюднюються робочі програми навчальних дисциплін (силабуси) як нормативної (обов'язкової) так і варіативної (вибіркової) складової навчального плану.

Кожен електронний навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни, розміщується у середовищі електронного навчання Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://moodle.chnu.edu.ua/>) і має уніфіковану структуру.

Обов'язковими складовими електронного НМКД є:

- опис електронного НМКД (для якої спеціальності, курсу);

- загальна інформацію про навчальну дисципліну (робоча програма (силабус), тематичний план, критерії оцінювання, друковані та Інтернет-джерела, глосарій, відомості про автора);
- навчально-методичні матеріали відповідно до кожного модуля (блоку чи розділу курсу) мають передбачати інструктивний характер, інформаційний (теоретичний матеріал, практичні, самостійні завдання) та контролюючі заходи:
 - *теоретичний матеріал* – структуровані електронні навчальні матеріали (опорний конспект лекцій мають відповідати, як загальнодидактичним принципам так і специфічним принципам предмету вивчення, мотивувати здобувачів освіти до прояву інтересу, подальшого поглибленого вивчення теми та курсу в цілому), посібник у вигляді ресурсів Лекція або Книга, мультимедійні презентації лекцій, аудіо-, відео-, анімаційні навчальні ресурси, запропоновані викладачем курсу, список друкованих та Інтернет-джерел;
 - *практичні/семінарські/лабораторні роботи* (зміст, методичні вказівки щодо їх виконання, список індивідуальних завдань, форма подання результатів виконання, терміни виконання, критерії оцінювання);
 - *завдання для самостійної роботи здобувачів освіти* (додатковий теоретичний матеріал, методичні вказівки щодо їх виконання, диференційовані індивідуальні завдання, форма виконання результатів, критерії оцінювання);
 - *модульний контроль* (контрольні запитання, завдання з критеріями оцінювання та формою подання результатів виконання, прикладів екзаменаційних білетів, тести для самоконтролю та контролю);
 - *матеріали для проведення підсумкового оцінювання* (контрольні запитання, тести для самоконтролю, підсумкові тести для оцінювання здобувачів освіти з дисципліни);
 - *додаткові матеріали*.

Першим джерелом інформації для здобувача освіти є методичні рекомендації щодо роботи з навчальним курсом, які включають:

- мотивацію навчальної діяльності – чітку визначену мету, поставлену перед тим, хто навчається;
- інструкцію «Як працювати з курсом», порядок та графік консультацій;
- інформацію, яку повинен знати той, хто навчається, після завершення навчання за курсом, ключові слова курсу (поняття, що

будуть введені в курсі), що містить теоретичну складову (розділи як структурований навчальний текст, адаптований до самостійного вивчення з ілюстраціями, виділеними ключовими словами та визначеннями, посиланнями на інші сторінки курсу та джерела у мережі Інтернет; довідкові матеріали курсу) та практичну складову (практичні та лабораторні роботи; творчі завдання (курсів роботи, есе, завдання, ситуації), спрямовані на самостійне застосування засвоєних знань, умінь, навичок, виконання індивідуальних та групових проектів; блок проблемних ситуацій (завдання на виявлення глибини розуміння); плани семінарських занять; теми дискусій та порядок їх проведення; практикум для вироблення вмінь та навичок використання теоретичних знань з прикладами виконання завдань та аналізом помилок, які найбільш часто зустрічаються; віртуальний лабораторний практикум). Контролюючий блок (завдання для самоконтролю; модульні тести; питання для самотестування, задачі з відповідями для тренінгу; підсумкові тести – екзаменаційні матеріали, вимоги до рівня володіння матеріалом).

Завдання для практичних занять повинні містити текст завдань, вимоги до виконання та оформлення, терміни виконання та пересилки викладачу для перевірки.

Плани семінарських занять повинні містити тему, питання та методичні рекомендації щодо підготовки до семінарського заняття.

Проектні завдання в курсі мають сформувати вміння здобувачів освіти зв'язувати отримані теоретичні знання з життєвими реаліями.

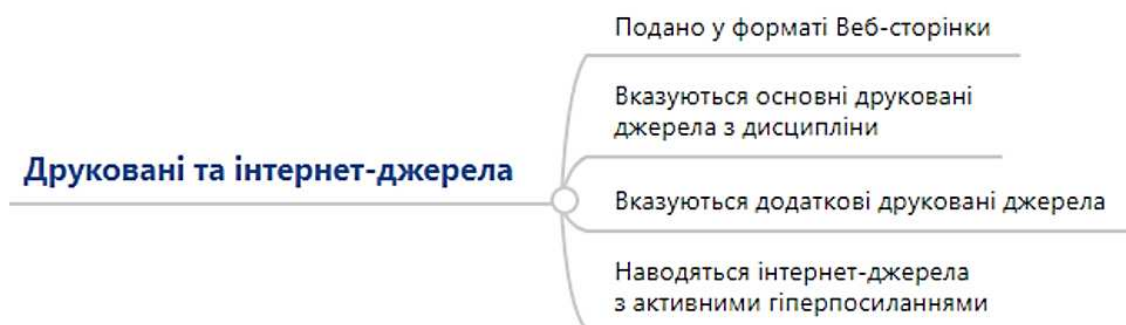
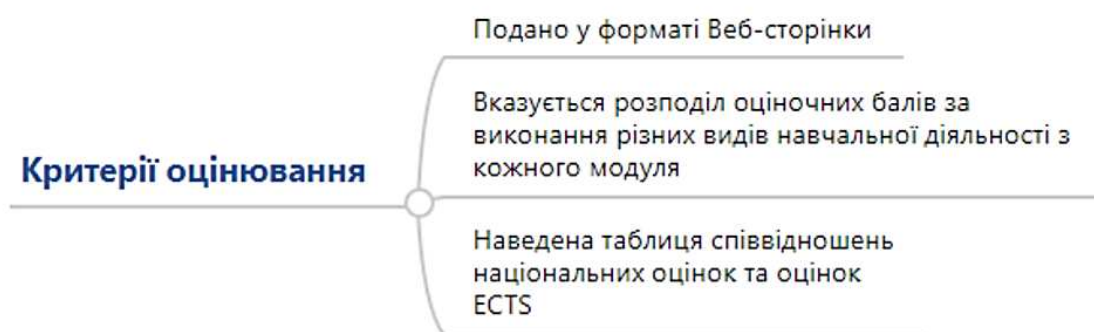
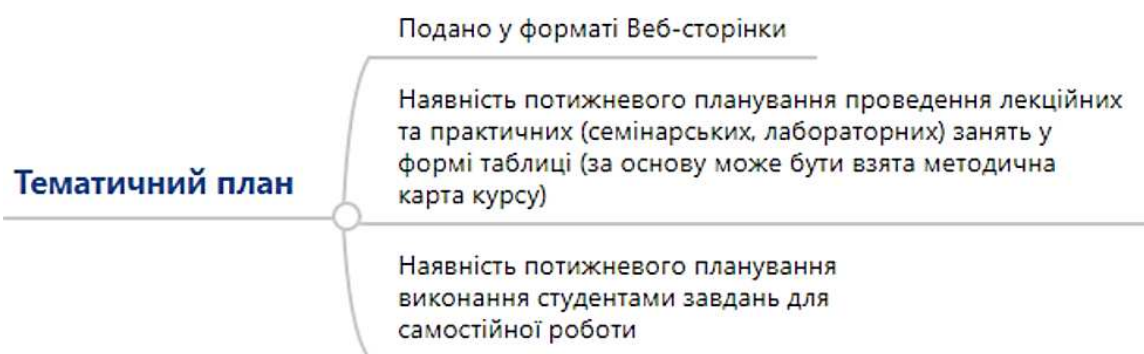
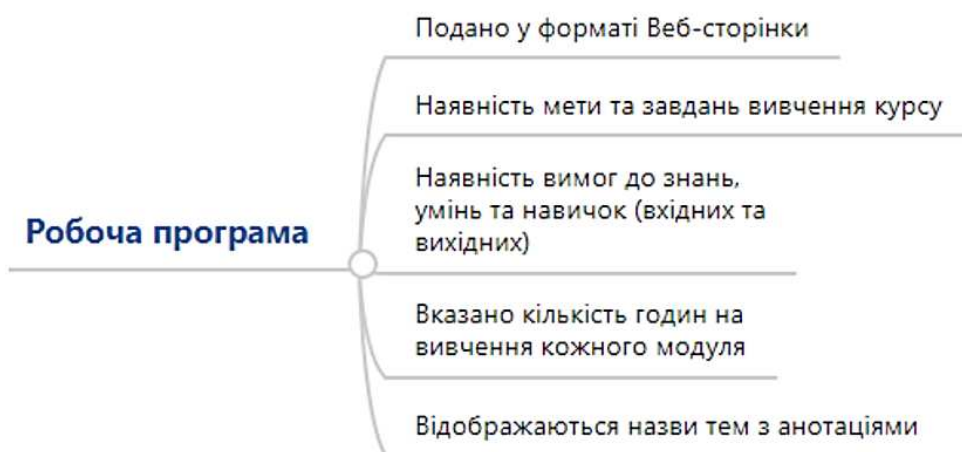
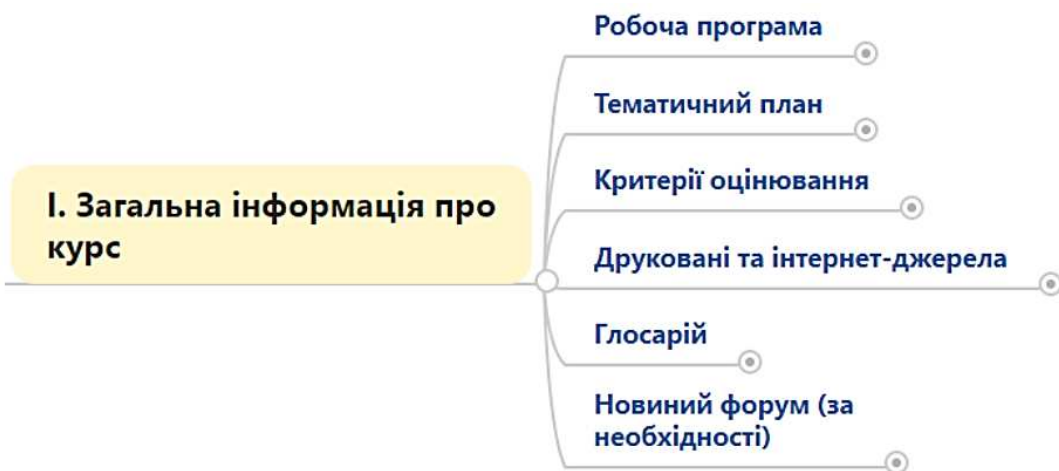
Комп'ютерне тестування є основною формою контролю та самоконтролю.

Комп'ютерні тести в електронному навчально-методичному забезпеченні дисципліни є таких типів:

1. Вхідні (до проходження курсу);
2. Поточні;
3. Модульні;
4. Підсумкові.

Схематичне представлення електронного курсу ([приклад](#))

Глосарій

Подано у форматі глосарія

Означення наводяться до всіх термінів у словнику

Необхідність зв'язування слів глосарію вирішує автор курсу

II. Структура модуля 1

Теоретичний навчальний матеріал

Додаткові матеріали

Практичні (семінарські, лабораторні) роботи

Завдання для самостійної роботи

Модульний контроль

Теоретичний навчальний матеріал

Структуровані лекційні матеріали

Мультимедійні презентаційні матеріали

Аудіо- та відео-навчальні матеріали

Тест (навчальний, контролюючий)

Практичні (семінарські, лабораторні) роботи

Кожен вид діяльності студента представлено ресурсом «Завдання», якщо за цей вид роботи нараховуються бали

Наявні окремі ресурси для кожної практичної роботи, які містять основні структурні елементи: тема, мета, методичні рекомендації, список завдань, форма подання результатів виконаної роботи, критерії оцінювання, термін виконання (для всіх робіт) (розраховується пропорційно загальній кількості робіт)

наявні теоретичні відомості чи методичні ресурси курсу, комунікативні інструкції, посилання на них, подано зміст та послідовність виконання роботи, графічні зображення, приклад виконання завдання

Завдання для самостійної роботи

Кожен вид діяльності студента представлено ресурсом «Завдання», якщо за цей вид роботи нараховуються бали

Наявні методичні рекомендації з виконання завдань або додаткових навчально-методичних ресурсів для самостійного опрацювання або посилань на зовнішні інформаційні ресурси

Наявні окремі ресурси із завданнями для самостійного виконання, які містять основні структурні елементи: список індивідуальних завдань, форма подання результатів виконаного завдання, критерії оцінювання, термін виконання

Модульний контроль

Контрольні запитання

Тест для самоконтролю

Контрольний тест (завдання)

V. Підсумкове оцінювання

Наявність контрольних запитань, зразку білету, опису проведення підсумкового оцінювання

Для підсумкової атестації може бути тест (від 30 тестових запитань)

Особливі умови:

- якщо курс практичний, доцільно викласти теоретичні відомості одним загальним ресурсом Лекція чи Книга;
- для курсів, де є обов'язковою перевірка навичок аудіювання, тощо, допускається форма подання виконаної роботи у вигляді аудіо- чи відеофайлу, спілкування/співбесіди у голосовому чи відеочаті.

Вимоги до електронного навчально-методичного забезпечення дисципліни:

1. Відповідальними за формування електронного навчально-методичного забезпечення дисципліни є викладачі, що забезпечують викладання дисципліни.

2. Структура, зміст та оформлення навчальних і методичних матеріалів в електронному вигляді мають відповідати основним вимогам нормативних документів Фахового коледжу.

3. Пакет електронного навчально-методичного забезпечення дисципліни проходить процедуру розгляду, схвалення та затвердження на засіданні циклової комісії, методичної ради.

4. Робочі програми навчальних дисциплін (силабуси) оприлюднюються на офіційному сайті Фахового коледжу. Силабуси подаються у електронній формі в загальноприйнятому форматі (*.doc, *.docx, *.pdf).

5. Кожен електронний навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни, розміщується у середовищі електронного навчання Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://moodle.chnu.edu.ua/>) у відповідності затвердженої структури.

6. За рішенням циклової комісії (завідувача відділення) може формуватись електронна бібліотека електронного навчально-методичного забезпечення дисциплін відповідних освітньо-професійних програм.

Електронна бібліотека електронного навчально-методичного забезпечення дисципліни формується у форматі (*.doc, *.docx, *.pdf). Для слайд-лекцій може бути використаний формат презентацій (*.ppt, *.pptx). У випадках подачі електронних підручників допускається формат – *.html.

V. ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ДОСТУПНІСТЬ

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус) та інше навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни зберігаються у кабінеті завідувача відділення.

Електронний навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни, розміщується у середовищі електронного навчання ЧНУ імені Юрія Федьковича (<https://moodle.chnu.edu.ua/>).

За рішенням циклової комісії (завідувача відділення) може формуватись електронна бібліотека електронного навчально-методичного забезпечення дисциплін відповідних освітньо-професійних програм та зберігатись у встановленому місці.

Здобувачу освіти має бути забезпечений вільний та зручний доступ до робочої програми та іншого навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни (з урахуванням вимог законодавства щодо інформації з обмеженим доступом) на безоплатній основі.

VI. АВТОРСЬКЕ ПРАВО

Робочі програми навчальних дисциплін (у пропонованому форматі) не є об'єктами авторського права та інтелектуальної власності, що впливає із ст. 8 Закону України про авторське право та суміжні права.

Інші складники навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни можуть бути об'єктами авторського права, якщо вони є творами у галузі науки, літератури та/або мистецтва, зазначеними у ст. 8 Закону України про авторське право та суміжні права або у Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності.

Інформаційне наповнення навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни та його складових не повинно порушувати авторських прав й інших прав сторонніх осіб.